

Sisällys

1. Eloisan veto- ja pitovoimamalli psykologeille 1.10.2023 alkaen.....	2
1.1. Opiskeluhuollon psykologitilanne	2
Miten tähän on tultu	2
2. Veto- ja pitovoimamalli	3
2.1. Vastaava psykologi.....	3
2.1.1.Vastaavan psykologin toimenkuva	4
2.2. Palkkaohjelma	4
2.3 Koulutusmahdollisuudet.....	5
2.3.1 Koulutuspäivät 2xkk	5
2.3.2 Pitkät koulutukset.....	5
2.4. Pito- ja vetovoima -työryhmä	5
3. Kustannusvaikutukset	5
4. Muita Työnantajan mahdollisuuksia	6
Paikallinen virka- ja työehtosopimus vastaavan psykologin tehtäviin liittyvistä palvelussuhteen ehtoista	7

1. Eloisan veto- ja pitovoimamalli psykologeille 1.10.2023 alkaen

Henkilöstötilanne psykologiensa osalta on ollut pitkään haastava. Haasteet korostuvat etenkin opiskeluhuollossa, jossa lakisääteiset mitoitukset psykologiensa määräästä astuivat voimaan elokuussa 2023. Ostopalvelut tuottavat paljon kuluja ja tällä mallilla pyritään hillitsemään psykologimitoituksen aiheuttamia lisäkustannuksia parantamalla oman henkilöstön rekrytointia ja pysyvyyttä.

Eloisan psykologitilannetta käsiteltiin yhteistoiminnassa henkilöstön edustajien kanssa järjestelyvaraeräneuvotteluiden yhteydessä keväällä 2023 ja sovittiin psykologiensa veto- ja pitovoimamallista, joka sisältää sekä palkkausohjelman että esimerkiksi koulutuksellisia elementtejä opiskeluhuollossa työskenteleville psykologeille. Kustannukset katetaan ostopalveluista vapautuneista rahoista. Veto- ja pitovoimamalli esitellään henkilöstön edustajille, johtoryhmille ja käyttöönotto tapahtuu toimialajohtajien (terveyspalvelut ja sosiaalipalvelut) viranhaltijapäätöksellä.

1.1. Opiskeluhuollon psykologitilanne

Vaikein tilanne on lasten ja nuorten palveluissa, opiskeluhuollon psykologiensa osalla. Opiskeluhuollon lakisääteinen, laskennallinen henkilöstömitoitus oppilas- ja opiskelijamäärän mukaan on Etelä-Savon hyvinvointialueella 23,3 psykologia (780 oppilasta/psykologi).

Opiskeluhuollon psykologiensa sitova henkilöstömitoitus on astunut voimaan 1.8.2023 ja avoimet tehtävät on laskettu mitoituksen mukaisesti.

Miten tähän on tultu

Opiskeluhuollon psykologit ovat ennen hyvinvointialuetta toimineet eri organisaatioissa: entisen Essoten alueella psykologit ovat olleet Essoten työntekijöitä jo vuosia, pl. Hirvensalmi, joka järjesti itse palvelunsa ostaen ne yksityiseltä toimijalta. Muualla hyvinvointialueen kunnissa opiskeluhuollon psykologit toimivat kuntien sivistystoimen alaisuudessa joko tuottaen itse palvelun tai ostaen sen yksityiseltä.

Etelä-savon hyvinvointialueen aloittaessa toiminnan psykologipalveluiden tuottaminen siirtyi hyvinvointialueen vastuulle. Palvelussuhteessa olevat työntekijät siirtyivät liikkeenluovutuksella kuntien sivistystoimesta tai kuntayhtymistä ja yksityisten sopimukset siirtyivät myös sellaisenaan. Haastavaksi tilanteen teki erityisesti se, että siirtymävaiheessa psykologeja siirtyi huomattavasti vähemmän kuin mitoitus vaatisi. Aktiivinen rekrytointi aloitettiin heti, mutta se ei ole tuottanut toivomaamme tulosta, päinvastoin psykologeja on irtisanoutunut. Tavoitteena tällä veto- ja pitovoimamallilla on parantaa oman henkilöstön rekrytointia ja pysyvyyttä.

Nykytila

Tällä hetkellä (9/2023) Etelä-Savon hyvinvointialueen opiskeluhuollossa on palvelussuhteessa 2,3 psykologia, lisäksi 9 htv tuotetaan ostopalveluin. Psykologivajaus on 12,1 htv.

Ostopalvelusopimukset ovat voimassa 2023 vuoden loppuun asti. Vuoden vaihteen jälkeen, jos palvelunostosopimuksia ei jatketa tai psykologeja saada rekrytoitua palvelussuhteeseen, vajaus on 21,1 htv.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

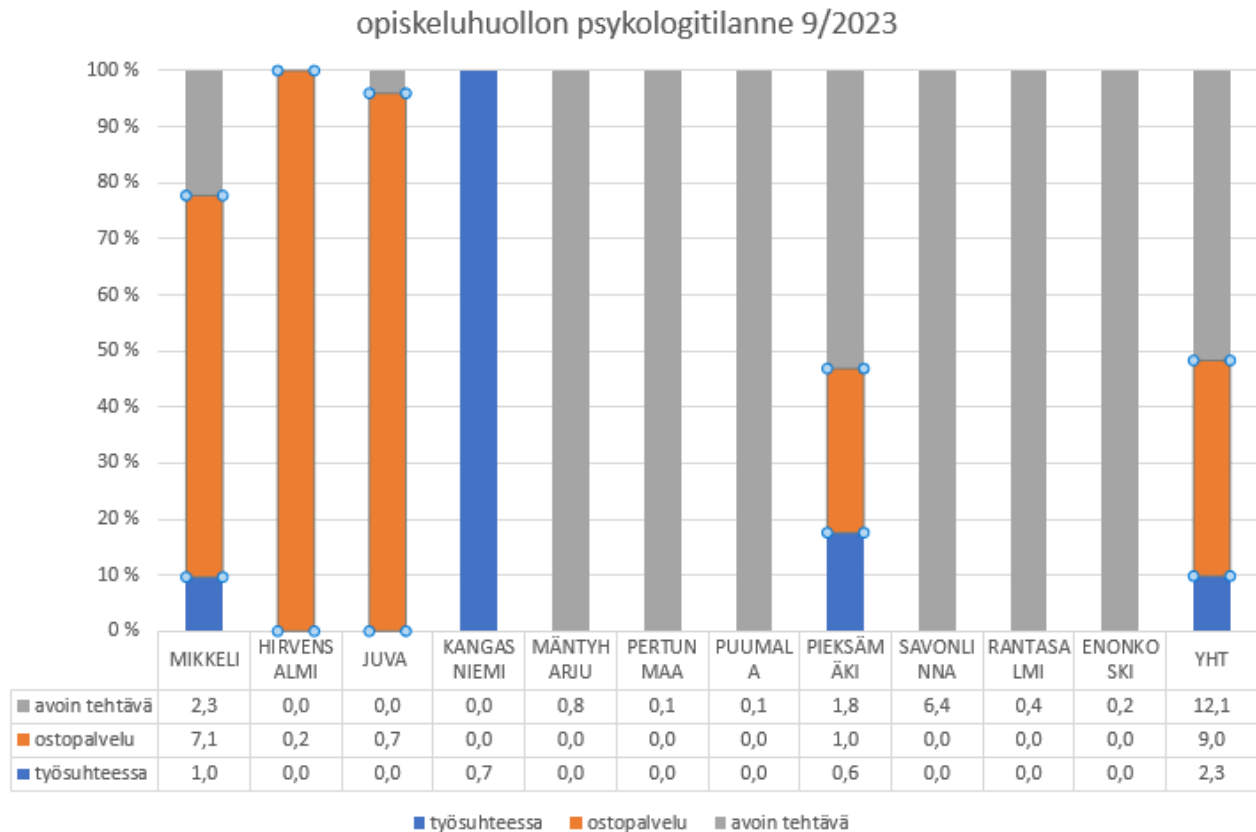
Savonlinna: Keskussairaalan tie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Taulukossa on kuvattu opiskeluhuolto psykologien tilanne 9/23.

Mikkelissä, Hirvensalmella ja Juvalla on ostopalvelopsykologisopimukset vuoden 2023 loppuun asti ja se turvaa toiminnan siihen asti. Kangasniemellä on oma psykologi työsuhteessa. Muualla on vajetta tai ei psykologeja ollenkaan.

2. Veto- ja pitovoimamalli

2.1. Vastaava psykologi

Vastaavan psykologin tehtävää on valmisteltu lasten ja nuorten terveystieteiden sekä mielenterveys- ja päihdepalvelujen toimista ja käyty läpi myös sosiaalipalvelujen edustajien kanssa. (mm. Heli Järnefelt, Johanna Puhakka, Minna Mutanen, Mika Perttu, Milla Ryyänen, Saara Tavi)

Mallissa tehtäviä on kaksi, joista molemmat ovat 20% viikkotyöajasta. Toinen henkilö työskentelee opiskeluhuoltopalveluissa ja toinen mielenterveys- ja päihdepalveluissa sekä sosiaalipalveluissa. Sosiaalipalvelujen työ yhdistetään mielenterveys- ja päihdepalvelujen tehtävään, koska sosiaalipalveluissa, Vaalijalaa huomioimatta, psykologeja työskentelee Kasvatus- ja perheneuvonnassa, jota kansallisen ohjauksen (https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144565/URN_ISBN_978-952-343-887-3.pdf?sequence=1&isAllowed=y) mukaan tulisi tuottaa tiiviissä yhteistyössä mielenterveyspalvelujen kanssa. Tämä puoltaa kasvatus- ja perheneuvonnan ja mielenterveys- ja päihdepalvelujen tehtävien yhdistämistä ja Vaalijalan pitämistä omaa kokonaisuutena.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Vastaavan psykologin tehtävästä solmitaan paikallinen sopimus, joka on voimassa 2 vuotta. Tehtävää arvioidaan vuosittain ja muokataan tehtävää tarpeen mukaan.

Liite 1 Paikallinen virka- ja työehtosopimus vastaavan psykologin tehtäviin liittyvistä palvelussuhteen ehdoista, 27.9.2023.

2.1.1. Vastaavan psykologin toimenkuva

Toimii psykologien ammatillisen toiminnan ja työn kehittämisen asiantuntijana.

- huolehtii osaltaan työpaikalla käytettävien psykologisten tutkimus- ja hoitomenetelmien asianmukaisuudesta
- psykologityön kehittäminen ja laadukkaan psykologityön edellytysten luominen yhdessä esihenkilöiden kanssa
- suunnittelee ja koordinoi psykologien ammatillista koulutusta ja työnohjausta yhteistyössä esihenkilöiden kanssa
- Toimii psykologityön kehittämisestä asiantuntijana työpaikalla yhdessä esihenkilöiden kanssa
- psykologian tieteellisen tutkimuksen ja alan julkaisujen seuraaminen sekä niistä saadun tiedon integroiminen käytännön työhön
- osallistuu rekrytointiin ja perehdytyksen suunnitteluun yhteistyössä kyseisen yksikön esihenkilön kanssa
- edustaa psykologeja ja psykologista asiantuntemusta organisaatiossa ja sen ulkopuolella (sidosryhmäyhteistyö)
- osallistuu harjoittelun ohjaamiseen liittyviin järjestelyihin
- Seuraa psykologien työn laatua ja pyrkii luomaan työlle asianmukaiset edellytykset yhteistyössä lähiesimiesten kanssa

2.2. Palkkaohjelma

Terveyspalvelut ja henkilöstöpalvelut ovat käyneet keskustelua psykologien palkan suunnitelmallisesta korjaamisesta kilpailukykyiselle tasolle. Palkkausohjelman toteuttamisesta on sovittu henkilöstön edustajien kanssa järjestelyvaraeräneuvotteluissa keväällä 2023. Henkilöstöpalveluissa on valmisteltu kahden vuoden palkkaohjelma, joka koskee kaikkia psykologeja Eloisassa. Palkkaohjelmassa korkeimmat korotukset (7/5%) on kohdistettu opiskeluhuollossa toimiville psykologeille TVA tasolle 1. Samalla kuitenkin on huolehdittu siitä, että TVA tasojen välille jää riittävä ero tehtäväkohtaiseen palkkaan.

Palkkamalli	palkka 30.9.2023	2023 lokakuu	2024 huhtikuu	korotus
TVA1	3 995,51 €	4 275,20 €	4 488,96 €	493,45 €
TVA2	4 162,42 €	4 370,54 €	4 589,07 €	426,65 €
TVA3	4 245,67 €	4 457,95 €	4 680,85 €	435,18 €

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

2.3 Koulutusmahdollisuudet

Psykologit ovat tuoneet esille yhtenä veto- ja pitovoimaa lisäävänä tekijänä kouluttautumismahdollisuudet. Tässä mallissa on kuvattu kaksi erilaista koulutusmahdollisuutta, jotka kohdistetaan opiskeluhollossa toimiville psykologeille. Muissa tehtävissä toimiviin psykologeihin sovelletaan Eloisan yleistä koulutusohjetta.

2.3.1 Koulutuspäivät 2xkk

Opiskeluhollossa psykologit voivat käyttää omaehtoiseen kouluttautumiseen 2 työpäivää kuukaudessa. Päivät voivat olla tasaisesti jaoteltuna kuukausittain tai päiviä voi tarvittaessa käyttää useampia kerralla. Koulutukset sovitaan oman esimiehen kanssa ja niiden tulee tukea psykologin ammatillista kehitystä. Koulutuspäivät haetaan OSS-järjestelmän kautta.

2.3.2 Pitkät koulutukset

Opiskeluhollossa toimiville psykologeille mahdollistetaan pitkä työn ohessa tapahtuva koulutus seuraavasti.

Työnantaja kustantaa koulutuskokonaisuuden osallistumismaksut täysimääräisenä 12 000€ saakka seuraavin ehdoin:

- psykologi on työskennellyt opiskeluhollossa vähintään 6 kk
- koulutuksen päätyttyä psykologi sitoutuu työskentelemään opiskeluhollossa 6 kk
- laskutus toteutetaan erissä ja työnantaja kustantaa kunkin erän, mikäli psykologeilla ei ole palkatonta poissaoloa enempää kuin 10% täydestä työajasta laskutusjaksolla
- työntekijä vastaa itse mahdollisista majoitus- ja matkakuluista
- opiskelupäivät ovat työaika

2.4. Pito- ja vetovoima -työryhmä

Työryhmään on kutsuttu 4 psykologia. Työryhmä on aloittanut toimintansa elokuussa 2023. Tarkoitus on vahvistaa psykologien työn veto- ja pitovoimaa lisäämällä vuoropuhelua psykologien ja työntekijä edustajien välille.

Työryhmän tarkoituksena on koota yhteen ammattikunnalta tulevia ajatuksia ja käydä niistä vuoropuhelua. Työryhmään kuuluvilta psykologeilta odotetaan mm. oppilaitosyhteistyötä ja messunäkyvyyttä.

3. Kustannusvaikutukset

Palkkaohjelman kustannusvaikutukset kohdistuvat terveys- ja sosiaalipalveluihin. Vuosittainen kustannusvaikutus palkkakulujen kasvuna on noin 350 000€ sivukuluineen nykyisen henkilöstön kohdalla. Pitkien koulutusten kustannukset jakautuvat eri vuosille, ollen keskimäärin 3500€ vuodessa esim. psykoterapeuttikoulutuksessa. Kustannukset katetaan ostopalveluiden vähentymisestä säästyneistä kuluista.

4. Muita Työnantajan mahdollisuuksia

Työnantajan näkökulmasta tulisi pohtia, kuinka ja millä tasolla palveluita järjestetään. Priorisoidaanko lakisääteiset palvelut ja mitkä ovat vaikutukset muihin palveluihin, mikäli opiskeluhoitopalvelut eivät pysty tuottamaan psykologipalvelua lain mukaisesti. Huomioon tulee ottaa, mitä keinoja on välttää muiden ammattiryhmien ja palvelujen kuormittuminen sekä asiakkaiden oikea-aikaisen hoidon turvaaminen siten, kuin se on mahdollista.

Erityisesti on huomioitava opiskeluhoitopalvelut (2.aste), johon lain mukaan (Terveystieteiden tutkimuskeskuslaki 1326/2010 ja STM:n ohjaus <https://stm.fi/opiskeluterveydenhuolto>) kuuluu myös sairaanhoito mukaan lukien mielenterveys- ja päihdepalvelut. Psykologien puute näkyy mm. lääkärityön mielekkyydessä ja hoitosuhdetyöntekijän puuttuessa lääkärikäyntien määrä lisääntyy. Huomioitava myös ulkopaikkakuntalaiset nuoret, joille kuuluu opiskeluhoitopalvelut, mutta ei perusterveydenhuollon palveluja. Nuoret päätyvät hoitoon vasta siinä tilanteessa, kun erikoissairaanhoidon kriteerit täyttyvät, joka kuormittaa huomattavasti nuorisopsykiatriaa. Palvelun turvaamiseksi olisi mahdollista rakentaa opiskeluhoillon ja mielenterveyspalvelujen tiimit, joissa työskentelisi mielenterveyspalvelujen sairaanhoitajia moniammatillisesti tiiviisti osana opiskeluhoitopalvelua. Tämä edesauttaisi, että nuoret eivät päätyisi raskaampiin palveluihin. Osaltaan moniammatillinen tiimityöskentely toimisi myös psykologien vetovoimatekijänä. Tehokkaasti ja mielekkäästi palvelun tuottamiseksi tarve olisi viidelle sairaanhoitajalle (3 Mikkelin seutu, 2 Savonlinnan seutu). Kyseinen malli on käytössä Pieksämäellä ja se on todettu toimivaksi. Kyseessä olisi budjetin ylittävästä rekrytoinnista, mutta sillä voitaisiin hillitä ostopalvelujen (opiskeluhoillon psykologipalvelut) ja raskaampien palvelujen käyttöä.

Oppilas- ja opiskeluhoitolaian ja THL:n ohjauksen (<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2013/20131287> ja <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/opiskeluhoito/yhteisollinen-opiskeluhoito>) mukaan psykologien tulee osallistua myös oppilaitoksissa tehtävään yhteisölliseen työhön. Yhteisölliseen työhön osallistuu myös kouluterveydenhoitajat ja kuraattorit (sekä lääkärit). Psykologien puute tulisi ottaa huomioon myös näiden ammattiryhmien resursoinnissa, sillä välin kun psykologityötä ei pystytä tuottamaan.

LIITE 1

Paikallinen virka- ja työehtosopimus vastaavan psykologin tehtäviin liittyvistä palvelussuhteen ehtoista

1§ Sopimuksen soveltaminen

Tätä sopimusta sovelletaan Etelä-Savon hyvinvointialueella toimiviin vastaaviin psykologeihin.

2§ Sopimuksen tarkoitus

Sopimuksen tarkoituksena on sopia vastaavan psykologin tehtävästä maksettavasta harkinnanvaraisesta vastuulisästä, ajankäytöstä ja sijaisjärjestelystä.

Muilta osin sovelletaan voimassa olevaa virka- ja työehtosopimusta.

3§ Tehtävästä maksettavan korvauksen perusteet ja maksettava korvaus

Vastaavan psykologin tehtävästä maksetaan harkinnanvaraista vastuulisää 500€ kuukaudessa. Osa-aikaiselle työntekijälle harkinnanvarainen vastuulisä maksetaan osa-aikaisuuden suhteessa.

Toimii psykologien ammatillisen toiminnan ja työn kehittämisen asiantuntijana Etelä-Savon hyvinvointialueella, terveystaloudessa ja sosiaalipalveluissa. Kyseinen henkilö ei toimi työnantajan edustajana. Tehtävää hoidetaan yhteistyössä työnantajan edustajien kanssa.

Tehtäviä on kaksi, joista molemmat ovat 20% viikkotyöajasta. Toinen henkilö työskentelee opiskeluhuoltopalveluissa ja toinen mielenterveys- ja päihdepalveluissa sekä sosiaalipalveluissa. Työntekijät sijaistavat toisiaan lyhytaikaisissa poissaoloissa ja pidempiaikaisten poissaolojen kohdalla asiasta sovitaan erikseen.

Työntekijät valitaan ilmoittautumismenettelyllä yllä olevilta alueilta ja vastaavan psykologin tehtävä on määräaikainen 2 vuotta kerrallaan. Mallia tarkastellaan vuosittain ja tarpeen mukaan.

4§ Sopimuksen voimassaolo

Tämä paikallinen sopimus on voimassa toistaiseksi 1.10.2023 alkaen ja se voidaan irtisanoa pääsopimuksen 13 § mukaisesti. Tämä sopimus korvaa kaikki muut luovuttavien organisaatioiden aikaisemmat sopimukset ja järjestelyt vastaavan psykologin tehtävistä.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalan tie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

5§ Päiväykset ja allekirjoitukset

27.9.2023

Petri Alaluusua
Henkilöstöjohtaja

Sini Hintikainen
Pääluottamusmies, Juko ry